

Dinin Direği Namaz

İbadet, bizi yaratan ve birçok lütufta bulunan Allah’a bir teşekkürdür. İnsan, iyiliklerini gördüğü kimselere karşı daima kendisini borçlu hisseder ve her vesile ile bu borcunu –gördüğü iyiliklere karşılık vermek suretiyle- ödemek ister ve bundan da haz duyar. Hâlbuki insanın bu konuda en çok minnet duyması gereken, hiç şüphe yok ki, **Allah’tır**. Çünkü insan, O yüce yaratıcının sayısız nimetlerine erişmiş olarak dünyaya gelmiştir. Allah onu en güzel surette yaratmış ve evrende olan her şeyi onun emrine vermiştir. Yeri ve gökleri ve bunlarda olan her şeyi insana hizmet için var etmiştir. Kur’an, bu gerçeğe şöyle işaret eder:

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ (۳۲) وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ (۳۳) وَأَتَيْكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ (۳۴)

“(O öyle lütuftkâr) Allah’tır ki, gökleri ve yeri yarattı, gökten suyu indirip onunla rızık olarak size türlü meyveler çıkardı; izniyle denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize verdi; nehirleri de sizin (yararlanmanız) için akıttı. Düzenli seyreden güneşi ve ayı size faydalı kıldı; geceyi ve gündüzü de istifadenize verdi. O size istediğiniz her şeyden verdi. Allah’ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim ve nankördür.” (İbrâhim 14/32-34)

Allah’ın kendisine bu kadar nimet verdiği insan, O’na hamd etmek ve şükretmek durumundadır. İşte buna ibadet diyoruz. Evet, hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah’ın, insanların ibadetine de ihtiyacı yoktur. Aksine buna muhtaç olan insandır. Çünkü ibadetler her şeyden önce insan hayatını disiplin altına alır. İnsanın belli zamanlarda yerine getirmekle yükümlü olduğu ibadetler, insanı başboşluktan ve sorumsuzluktan kurtarır. Her işinde Allah’ın gözetim ve denetimini gönlünde duymasını sağlar. Sorumluluk duygusu böylece gelişen insanın toplum içindeki davranışları ve olaylar karşısındaki tavırları ölçülü olur. Diğer taraftan ibadetler, insanın ruhi ve manevi terbiyesine de hizmet eder. Başkalarına karşı kötü duygu ve düşüncelerden arınmasını sağlar. Başkalarıyla olan ilişkilerinde haksızlıklardan sakınmasına yardımcı olurlar. Bunun yanında ibadet, Allah’ın kullar üzerindeki hakkıdır. Muaz b. Cebel (ra)’ın rivayetinde, Peygamberimiz (as) şöyle buyuruyor:

فَقَالَ: يَا مُعَاذُ، هَلْ تَدْرِي حَقَّ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ، وَمَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ؟، قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَإِنَّ حَقَّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَحَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا

Peygamberimiz (as) bana: “Ey Muaz, Allah’ın kulları üzerindeki hakkı nedir bilir misin?” diye sordu. Ben: “Allah ve Rasûlü daha iyi bilir.” dedim. Peygamberimiz (as): O’na ibadet etmeleri ve kendisine hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır.” buyurdu. Sonra: “Ey Muaz, kulların Allah üzerindeki hakkı nedir?” buyurdu. Ben: “Allah ve Rasûlü daha iyi bilir.” dedim. Peygamberimiz (as): “O’na ibadet edip, hiçbir şeyi ortak koşmadıkları takdirde, onlara azap etmemesidir.” buyurdu. (İbn Hanbel, 5/239)

İbadet, Allah'ın insanlar üzerindeki hakkı olduğu içindir ki, Allah'tan başkasına-kim olursa olsun-ibadet edilmez. Allah'tan başkasına ibadet etmek veya Allah'a yapılan ibadete başkasını ortak kılmak, en büyük günah sayılmış, bundan tevbe etmedikçe Allah'ın bu günahı bağışlamayacağı Kur'an'da bildirilmiştir. İbadetle, erginlik çağına gelmiş, aklı başında Müslüman olan kadın ve erkekler yükümlüdür. Bu yükümlülük ölünceye kadar devam eder. Kur'an bu durumu şöyle ifade eder:

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

“Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et.” (el-Hicr 15/99)

Yüce Allah, insanı boş yere yaratmadığı gibi başıboş da bırakmamış, onu "ibadet" ile sorumlu tutmuştur. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurmaktadır:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

“Ben cinleri ve insanları ancak bana "ibadet" etsinler diye yarattım” (ez-Zâriyât 51/56) anlamındaki ayet, bu durumu ifade etmektedir.

NAMAZ HER HAL VE ŞARTTA KILINMALIDIR

Hiçbir şey; iş, ticaret, görev, meşgale ve mazeret mümini namazdan alıkoyamaz:

رَجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا
تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ

“Onlar ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar.” (en-Nûr 24/37)

Namazın yerine getirilmesi için dinimiz her türlü kolaylığı sağlamıştır:

Su bulamayanlar, teyemmüm ederek:

فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ

“Su bulamamışsanız temiz toprakla teyemmüm edin de yüzünüzü ve (dirseklere kadar) ellerinizi onunla meshedin.” (el-Mâide 5/6)

Bir tehlikeden korkanlar yaya veya binit üzerinde:

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

“Eğer (herhangi bir şeyden) korkarsanız (namazlarınızı) yürüyerek yahut binmiş olarak (kılın). Güvene kavuştuğunuz zaman, siz bilmezken Allah'ın size öğrettiği şekilde O'nu anın (namaz kılın).” (el-Bakara 2/239)

Savaş halinde olanlar, nasıl güçleri yetiyorsa o şekilde:

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةً مِنْهُمْ مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَآئِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرَضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا

“Sen de içlerinde bulunup onlara namaz kıldırдыңın zaman, onlardan bir kısmı seninle namaza dursunlar, silahlarını (yanlarına) alsınlar, böylece (namazı kılıp) secde ettiklerinde (diğerleri) arkanızda olsunlar. Sonra henüz namazını kılmamış olan (bu) diğer gurup gelip seninle namazlarını kilsınlar ve onlar da ihtiyat tedbirlerini ve silahlarını alsınlar. O kâfirler arzu ederler ki siz silahlarınızdan ve eşyanızdan gafil olsanız da üstünüze birden baskın yapsalar. Eğer size yağmurdan bir eziyet olur yahut hasta bulunursanız silahlarınızı bırakmanızda size günah yoktur. Yine de tedbirinizi alın. Şüphesiz Allah, kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.” (en-Nisâ 4/102)

Ayakta durmaya güçleri yetmeyen hasta ve özürlüler oturarak, buna da güçleri yetmeyenler, yatarak namazlarını kılabilirler:

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ

“Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar.” (Âl-i İmrân 3/191)

❖ İman kalbine yerleşmiş ve gerçek mümin niteliğini kazanmış bir Müslüman’a, namaz kılmak ağır ve zor gelmez:

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

“Sabır ve namaz ile Allah’tan yardım isteyin. Şüphesiz o (sabır ve namaz), Allah’a saygıdan kalbi ürperenler dışında herkese zor ve ağır gelen bir görevdir.” (el-Bakara 2/45)

❖ Mümin, namazlarına müdavimdir:

إِلَّا الْمُصَلِّينَ-الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ

“Ancak şunlar öyle değildir: Namaz kılanlar ki, onlar namazlarında devamlıdırlar (ihmal göstermezler;).”

(el-Meâric 70/22-23)

❖ Namazlarını zevkle ve isteyerek kılar. Yüce Allah, Kur’ân’da, namazı üşene üşene kılmayı:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالٍ يُرَآؤْنَ
النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

“Şüphesiz münafıklar Allah’a oyun etmeye kalkışıyorlar; hâlbuki Allah onların oyunlarını başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah’ı da pek az hatıra getirirler.” (En-Nisa 4/142)

❖ Ve terk etmeyi münafıkların:

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا
وَهُمْ كُسَالٍ وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ

“Onların harcamalarının kabul edilmesini engelleyen, onların Allah ve Resulünü inkâr etmeleri, namaza ancak üşenerek gelmeleri ve istemeyerek harcamalarından başka bir şey değildir.” (et-Tevbe 9/54)

❖ Ve kâfirlerin niteliği olarak zikretmiştir:

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمَصْلِينَ:

“Onlar şöyle cevap verirler: Biz namaz kılanlardan değildik.” (El-Müddessir 74/43)

İnsanın yaratılış gayesi olan "ibadet" görevini yerine getirebilmesi için, iman edip Allah'ın emir ve yasaklarına uyması, isyan etmemesi ve salih ameller işlemesi gerekir. Kişinin imandan sonra, en başta gelen "ibadet" görevi namazdır. Yüce Allah, ilk insan ve ilk peygamber Âdem (a.s.)'den itibaren bütün insanları "namaz" ibadeti ile sorumlu tutmuş ve bütün peygamberler, kavimlerine "namaz" kılmalarını emretmiştir. Yüce Rabbimiz ve sevgili Peygamberimiz namaz üzerinde ısrarla durmuş, namazlarını kılanlara mükâfat, kılmayanlara ise ceza olduğunu bildirerek, beş vakit namazın kılınmasını ısrarla teşvik etmiş ve terkinden sakındırmışlardır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

“Namazları ve orta namazı aksatmadan kılın, huşû içinde Allah’ın huzurunda durun.” (el-Bakara 2/238)

Hz. Peygamber (a.s) namazın İslam’ın şartlarından biri olduğunu şu hadisiyle ifade etmiştir:

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ،
وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالْحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ

“İslam beş şey üzerine bina olunmuştur: Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in (a.s) Allah’ın peygamberi olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacetmek ve ramazan orucunu tutmak” (Buhârî, “Îmân” 1, 2)

Beş vakit namaz, Peygamberimiz (as)’e peygamberlik geldikten 1,5 yıl sonra Mirac’da farz olmuştur. Namaz, erginlik çağına gelen ve akli başında olan her kadın ve erkek Müslüman’a

farzdır. Erginlik çağına girmemiş olan çocuklara namaz farz değilse de yedi yaşından itibaren namaza başlatılmaları, alışkanlık kazanmaları açısından faydalı olur. Zira Peygamberimiz (as) şöyle buyurur:

مَرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَوْلَادٌ سَبْعٍ

“Çocuklarınıza yedi yaşına geldiklerinde namaz kılmalarını emredin” (Ebu Davud, Salat, 417)

Böylece çocuklar, ergenlik çağına gelip namaz kendilerine farz olunca, namaza karşı yabancılık çekmemiş olurlar. Namaz, Allah’a karşı yapılması gereken kulluk görevlerinin en önemlisidir. Çünkü Allah, imandan sonra namazdan daha üstün bir ibadeti emretmemiştir. Namaz, Kur’an’ın pek çok yerinde, çeşitli vesilelerle zikredilmektedir. Namaz, kalp, söz ve bedenle yapılan ibadetleri bir araya toplamış bulunmaktadır. Namazın insan için pek çok yararları vardır. Çünkü Allah, bizlere yararı olmayan bir şeyi emretmemiştir. Zira Allah hiçbir şeye muhtaç değildir. İhtiyacı olan bizleriz, yapılmasını emrettiği her şeyde bizler için pek çok yararlar vardır. Namazın yararları şu şekilde sıralanabilir:

1-) NAMAZ, ALLAH’I HATIRLATIR: İnsan başkasına el avuç açmadan, muhtaç olmadan yaşamak için çalışmak zorundadır. Kendisini çalışmaya veren kimse ise çoğu zaman ölümü ve ölüm ötesindeki hesabı unuttur. Bu yüzden her an günah işleyebilir ve günah işlemeyi adet haline getirebilir. Bunun en güzel örneği, kumarbazlarla zevk ve eğlenceye düşkün olanlardır. Bunlar kumar oynamaktan, içki içmekten, zevk ve eğlenceden başka bir şey düşünmezler. Ne ölümü ne ahireti ne de ahiretteki hesabı düşünürler. Hiç ölmeyeceklerini ve dünyanın sona ermeyeceğini zannederler. Derken ölüm gelip çatar ve bunları hazırlıksız olarak yakalar. Pişman olurlar ama bu pişmanlıkları bir fayda sağlamaz. İşte **“Beni anmak için namazı dosdoğru kıl.”** (Tâhâ 20/35) âyeti namazın bu hikmetine işaret etmektedir. Hiç şüphe yok ki namaz, Allah’ı anmak için kılınır. Bu yalnız namazın değil, diğer ibadetlerin de esasını teşkil eder. Daha doğrusu hangi suret ve biçimde olursa olsun, Allah’ı anmak gerçek bir ibadettir. Kur’an şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا - وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

“Ey Müminler, Allah’ı çokça anın, O’nu sabah akşam tesbih edin.” (el-Ahzâb 33/41,42)

Allah’ı anmanın en büyük ibadet olduğunu Peygamberimiz (as) şu hadisiyle ifade eder:

أَلَا أُنبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِكِكُمْ، وَأَرْفَعُهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ
إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ، فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ؟ قَالُوا: بَلَى. قَالَ: ذِكْرُ
اللَّهِ تَعَالَى

Peygamberimiz (as), Ashabına: “Ben size yaptıklarınızın en iyisini, Allah katında en çok razı olunan, derecelerinizi en çok yükselten, altın ve gümüşü (Allah yolunda) vermekten daha hayırlı olan ve düşmanlarınızla karşılaşp ta sizin onların boyunlarını vurmanızdan ve onların sizi şehit etmelerinden daha faziletli bir işi haber vereyim mi?” buyurdu. Ashab: “Bu

hangi iştir?” dedi. Peygamberimiz (as): “Allah’ı anmaktır.” buyurdular. (İbn Mace, Edeþ, 53)

Görölüyor ki; bütün ibadetlerden maksat, Allah’ı anmaktır. Allah’ı anmanın en güzel şekli de namazdır. Diğer taraftan insana Allah’ı unutturacak şeylere karşı en çok koruyucu bir siper de yine namazdır. Çünkü belli aralıklarla Allah’ı hatırlayan kimse kötü duygular taşıyamaz. Başkalarına hile ve haksızlık düşünemez. Bir gün yaptığı her şeyin hesabını Allah’a vereceğini düşünerek ölçülü hareket eder. Böylece namaz insan ruhu üzerinde daha etkili, nefsin heva ve hevesine yönelmesine daha çok engel ve her işte dürüstlüğe daha çok özendiricidir. Kur’an şöyle buyurur:

أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

“Muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar.” (el-Ankebût 29/45)

Hiç şüphe yok ki namazdaki belli hareketler; oturup kalkmak, alnı yere koymak, tekbir ve tehlil getirmek, namazın amacını yerine getirmeye yetmez. Bunlar namaz için gerekli olmakla birlikte, gerçek namazın bunlardan ibaret olduğu söylenemez. Gerçek namaz, ruhu önce Allah’a karşı boyun eğme, yüce yaratıcının huzurunda benliğini silme, sonra da Hak ile ilgilenmeye engel her türlü endişe ve kuşkudan sıyrılmadır. Bunun için Kur’an okuyarak, dua ederek, tekbir ve tehlil getirerek dilini, diğer organlarını meşgul etmek, namaz kılana gereklidir. Bütün bunlarla birlikte kâinatı yaratan ve yöneten yüce yaratıcının huzurunda bulunduğunu aklından çıkarmamasıdır. Bunun içindir ki, namaz kılan, namaz esnasında kimseyle konuşmayacağı gibi, namazın rükün ve adabı dışında namaza aykırı herhangi bir harekette de bulunmayacaktır.

2-) NAMAZ DİNİN DİREĞİDİR: İslâm dinini bir binaya benzetecek olursak, namaz da bu binayı ayakta tutan direk demek olur. Binanın ayakta durması direklerle mümkün olduğu gibi dini ayakta tutan da namaz olmuş olur. Bu bakımdan namaz, din binasının en önemli unsurlarından birini oluşturur. Bu unsurun yokluğu bina için büyük bir eksiklik olduğunda şüphe yoktur. Bunun içindir ki, Peygamberimiz (as)’ın yaptığı son tavsiyelerinden biri namaz olmuştur.

3-) NAMAZ ERİŞİLEN NİMETLERE KARŞI ALLAH’A BİR ŞÜKÜRDÜR: İnsan, Allah’ın en değerli yaratığıdır. Allah insanı en güzel surette yaratmıştır. Ona, iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan, faydalı olanı zararlı olandan ayırt edecek aklı vermiştir. Evreni ve evrende olan her şeyi insan için var etmiş ve onun hizmetine vermiştir. Allah’ın verdiği sayılamayacak nimetlere karşılık insan, Allah’a şükretmek durumundadır. Bu teşekkür, dille olabileceği gibi en güzel olanı ibadetle olandır. İbadetlerin en mükemmeli ise namazdır. Peygamberimiz (as) farz namazlardan başka nafile namazlar da kılardı. Çoğu kere geceleri kalkar, nafile olarak namaz kılardı. Kendisine: “Ey Allah’ın Rasülü, geçmiş ve gelecek günahlarınızı Allah bağışladığı halde namaz için bu kadar yorulmanızın sebebi nedir?” diye sorulduğunda, Peygamberimiz (as): “Allah’a şükredici bir kul olmayayım mı?” cevabını verirdi. Bu cevap, namazın hikmetini en güzel bir şekilde açıklamaktadır. Eğer insan, Allah’ın verdiği

nimetlere O'na ibadet ederek şükredecek olursa Allah, verdiği nimetleri arttıracığını vaat etmektedir:

لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

“Eğer şükrederseniz, elbette (nimetlerimi) arttıracam.” (İbrâhim 14/7)

Esasen nankörlük kötü bir huydur, eriştiği nimetlerin kadrini bilmeyen ve o nimetleri kendisine verene saygı duymayan kimseyi Allah ta sevmez, insanlar da sevmezler. Bu kimse bu çirkin huyu sebebiyle daha çok nimetlerden mahrum kalır. İşte namaz, insanın böyle çirkin bir huydan arınmasına yardımcı olur.

4- NAMAZ, VAKTİN KIYMETİNİ ÖĞRETİR: Namaz için belirli vakitler vardır. Namazlar bu vakitlerde kılınır. Peygamberimiz (as), namazın vaktinde kılınmasına büyük önem verirdi. Bir yolculukta Ashap yorulmuş, bir yerde konaklayıp dinlenmek istemişlerdi. Peygamberimiz (SAV) yolculuk şartlarında bile namazı düşünmüş ve: “Korkarım uyuya kalıp namazı kaçırsınız.” buyurmuştu. Peygamberimiz (as)’in müezzini Bilal-i Habeşi: “Ben sizi uyandırırım.” deyince, bu güvence üzerine hep beraber istirahataya çekilmişlerdi. Hz. Bilal (ra) ta uyuya kalmış, uyandıklarında güneşin doğduğunu ve sabah namazı vaktini kaçırdıklarını görmüşler ve üzülmüşlerdi. Peygamberimiz (as), kendilerini uyaracağını söyleyen Hz. Bilal (ra)’a: “Bilal, verdiğin söz ne oldu?” buyurmuş ve ona üzüntülerini bildirmişti. Peygamberimiz (as)’in hiç kimseye beddua etme âdeti yoktu. Çünkü O, âlemlere rahmet olarak gönderilmişti. Ancak, Hendek savaşında ikindi namazını vaktinde eda etme imkânı bulamadığı için kendisine bu fırsatı vermeyen düşmanlarına beddua etmiş:

مَلَأَ اللَّهُ عَلَيْهِم بُيُوتَهُمْ وَقُبُورَهُمْ نَارًا، كَمَا شَغَلُونَا عَنْ صَلَاةِ الْوُسْطَى حَتَّى غَابَتِ الشَّمْسُ

“Güneş batıncaya kadar, bizi ikindi namazını vaktinde kılmaktan alıkoydular. Allah, onların kabirlerini ateşle doldursun.” buyurmuş, namazın vaktinde kılınmasının önemine dikkatlerimizi çekmişti. (Dârimî, Salât, 28)

5-) NAMAZ, İNSANLARIN EŞİT OLDUKLARINI HATIRLATIR: İnsanlar eşit haklara sahip olarak doğarlar. Sosyal ve ekonomik durumları farklı olsa da Allah katında aralarında hiçbir fark yoktur. Ancak görevlerini yapanlarla yapmayanlar elbette eşit değildir. Suçlu ile suçsuzun eşit olacağını kimse söyleyemez. Namaz; zengini fakiri, amiri memuru ve her seviyedeki insanı camide yan yana getirir ve insan olarak Allah katında eşit olduklarını, aralarında insan olmak bakımından bir fark olmadığını öğretir.

6-) NAMAZ MÜ’MİNİN MİRACIDIR: Bilindiği üzere Mi’rac, Peygamberimiz (as)’in, hiçbir peygambere nasip olmayan yüce makamlara yükselmesi ve Allah’ın yüce katına kabul buyrulmasıdır. Bu kabulde Peygamberimiz (as), Allah’a hamd ile sözüne başlamış, sözle, bedenle ve malla yapılan ibadetlerin hepsinin Allah’a mahsus olduğunu ifade etmiştir. Allah Peygamberimiz (as)’in bu hamdine karşılık vermiş: “Selam sana ey Peygamber, Allah’ın rahmet ve bereketi üzerine olsun.” buyurmuştur. Bunun üzerine Peygamberimiz (as), Allah’ın rahmetinin yalnız kendisi için değil, bütün peygamberlerle, meleklerle ve Allah’ın iyi kullarına da ulaşması için: “Allah’ın selamı bize ve Allah’ın iyi kulları üzerine olsun.” diyerek Allah’ın

rahmetini genelleştirmiştir. Buna şahit olan melekler de: “Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve rasülühü.” diyerek, Allah’tan başka ilah olmadığına Hz. Muhammed (as)’in O’nun kulu ve peygamberi olduğuna tanıklık etmişlerdir.

İşte mümin namazda her iki rekât başında oturduğunda, sanki Mirac ederek Allah’ın yüce katına kabul edilmiş gibi teşehhüt okuyor. Böylece namaz müminin miracı olmuş oluyor. Bu duyguyla kılınan namaz adet insanın dünyayla irtibatını keserek, onu yüce makamlara yükseltir.

7-) NAMAZ SAĞLIĞI OLUMLU ŞEKİLDE ETKİLER: İslam dini temizliğe büyük önem vermiş, namazın sahih olabilmesi için beden, elbise ve namaz kılınacak yerin temiz olmasını şart koşmuştur. Namaz kılacak kimsenin abdest alması gereklidir, farzdır. Abdest almak ise günde birkaç defa temizlenmek demektir. Temizlik ise sağlıktır, pek çok hastalıkların sağlık kurallarına uymamaktan meydana geldiği, sağlık kurallarından birinin de temizlik olduğu bilinmektedir.

8-) KIYAMET GÜNÜ İLK SORU NAMAZDANDIR: İnsanlar öldükten sonra dirilecekler ve Allah’ın huzurunda dünyada yaptıklarının hesabını vereceklerdir. O gün ibadetlerden ilk sorgulama namazdan olacaktır. Peygamberimiz (as) şöyle buyurur:

إِنْ أَوَّلَ مَا يَحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ بِصَلَاتِهِ، فَإِنْ صَلَّحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ

“Kulun kıyamet gününde, hesabı ilk önce sorulacak ameli namazdır. Eğer namazı dürüst çıkarsa kurtulmuş ve kazanmıştır. Eğer namazı düzgün çıkmazsa kaybetmiştir.” (Tirmizî, Mevâkîf 188)

Hesap gününde insanın, ilk önce namazdan sorguya çekilmesi, namazın ibadetler arasındaki önemini açıkça ortaya koymaktadır. Esasen günde beş defa insanın Allah’ın huzuruna çıkmasına vesile olan bir ibadetle hiçbir şeyin mukayese edilemeyeceği açıktır.

Rabbimiz bizlere, Peygamber Efendimiz (s.a.s.) öğrettiği bir şekilde namazı ikame etmeyi, namazın; zihnimizden yanlış düşünceleri çıkarmaya, kalbimizi kötü duygulardan arındırmaya ve hassas bir vicdan eğitimi vesile olmasını, namazın ruhuyla dirilmeyi, namazla yücelmeyi, namazdaki hali hayatımızın her alanına yansıtmayı nasip etsin. **Âmin**